DR.BRRGOVERNMENT DEGREE COLLEGE, JADCHARLA

MAHABUBNAGAR DIST,

TELANGANA

Student Study Project

on

Tribal Movements in India

SL.No	Name of the student	Class	H.T.No
1	N SAIKUMAR	BA HEP T/M III Year	19033006129578
2	PAMPARI MADHAVI	BA HEP T/M III Year	19033006129580
3	PASULA ROHINI	BA HEP T/M III Year	19033006129582
4	POLEPALLY MAMATHA	BA HEP T/M III Year	19033006129583
5	POLE PRAVEEN	BA HEP T/M III Year	19033006129584

Supervisor

Ch. Kavitha

Asst. Prof of History

DR.BRR GOVERNMENT DEGREE COLLEGE JADCHARLA.

MAHABUBNAGAR DIST,

TELANGANA

CERTIFICATE

This is to certify that the present work titled An Analysis on **Tribal Movements in India**" is the bonafide work Of **N SAIKUMAR PAMPARI MADHAVI PASULA ROHINI POLEPALLY MAMATHA POLE PRAVEEN** under the supervision of Ch. Kavitha Department of History BRR Government Degree College, Jadcherla. No part of this work has been submitted to any other University for the award of any Degree.

Date: 17/05/2022

CH. Kavitha

DEPARTMENT OF HISTORY

Principal
Dr. BRR Govt. Degree College
Jadcherla

PRINCIPAL
Dr BRR Govt. College
Jadcherla-509 301

DECLARATION

We hereby declare that the investigation results incorporated in the project titled A study of were originally carried out by of **Tribal Movements in India**" is the bonafide work Of N Saikumar, Pampari Madhavi, Pasula Rohini, Polepally Mamatha, Pole Praveen, under the supervision of **C .Beeraiah Asst. Prof. of History** Dr. BRR Government College Jadcharla. No part of this work has been submitted to any other university for the award of Degree.

SL.No	Name of the student	Class	H.T.No	
1	N SAIKUMAR	BA HEP T/M III Year	19033006129578	SAIKUMAR
2	PAMPARI MADHAVI	BA HEP T/M III Year	19033006129580	Madhavi
3	PASULA ROHINI	BA HEP T/M III Year	19033006129582	ROHINI
4	POLEPALLY MAMATHA	BA HEP T/M III Year	19033006129583	Mamatha
5	POLE PRAVEEN	BA HEP T/M III Year	19033006129584	POLE PRAVEEN

C .Beeraiah
Asst. Prof. of History

Principal
Dr. BRR Govt. Degree College
Jadcherla

Principal
Dr. BRR Government Degree College
Jadcherla, Dist.Mahabubnagar

గిరిజన ఉద్యమాలు

భారతదేశంలోబ్రిటిషర్లకాలంలోవివిధ కారణాలతో ప్రారంభమైన గిరిజనోద్యమాలుస్వాతంత్ర్యానంతరంకూడాకొనసాగాయి. బ్రిటిషర్లపాలనలోజరిగిన తిరుగుబాట్లనుమూడుదశలుగావిభజించవచ్చు. అవి:**1795-1860** మధ్యకాలం: బ్రిటిష్సామ్రాజ్యస్థాపన, విస్తరణ జరుగుతున్నకాలంలోచెలరేగిన తిరుగుబాట్లు. **1861-1920** మధ్యకాలం: వలస పాలన, ఆర్థిక మూలధనంగిరిజనుల ఆర్థిక వ్యవస్థపైప్రభావంచూపడంవల్లజరిగిన తిరుగుబాట్లు. **1921-1947** మధ్యకాలం: స్వాతంత్ర్యపోరాటంకొనసాగుతున్నకాలంలోజరిగిన తిరుగుబాట్లు. బ్రిటిష్కాలంలోజరిగిన ప్రముఖ గిరిజన తిరుగుబాట్లురంపాతిరుగుబాటు(ఆంధ్రా)1766లోనిజాంరాజురంపాప్రాంతాన్నితూర్పుఇండియాకంపెనీకిఇచ్చాడు. కంపెనీఅధికారుల మితిమీరిన జోక్యానికివ్యతిరేకంగా1802-03లోరామభూపతినాయకత్వంలోకోయలు, కొండరెడ్లుతదితర గిరిజన తెగలుపోరాటంసాగించాయి.1813లోబ్రిటిషర్లురామభూపతినిఈ ప్రాంతానికిఅధిపతిగాఅంగీకరించడంతోపోరాటాన్నినిలిపేశారు. కానీ, ఆ తర్వాతరామభూపతికుమారుడుబ్రిటిష్అధికారుల ప్రోద్బలంతోగిరిజనులపైఅనేక రకాల పన్నులువిధించడంతోవారుతమ్మన్నదొరనాయకత్వంలో1879లోమళ్లీతిరుగుబాటుచేశారు. ఇదివిశాఖ, భద్రాచలం, రేకపల్లి, చోడవరంమొదలైన ప్రాంతాలకువిస్తరించింది. 1880లోసైనిక బలంతోఈ తిరుగుబాటుబలవంతంగాఅణచివేశారు.ఖోండుల తిరుగుబాటు(ఒడిశా)ఖోండులుమొదటిసారిగా1817లోతిరుగుబాటులేవదీశారు. తర్వాత 1830లోచినోయిదొర, 1850లోచక్రబోయిదొర,1857లోసురేంద్రసాయినాయకత్వంలోకంపెనీఅధికారులకువ్యతిరేకంగాపోరాటంసాగించారు. 1894లోకొండసవరలువిదేశీపాలనకువ్యతిరేకంగాతిరుగుబాటుచేశారు. ఈ తిరుగుబాట్లన్నింటినీసైనికబలంతోఅణచివేశారు.కోల్తిరుగుబాటుఛోటానాగపూర్ప్రాంతంలోకోల్గిరిజన

తెగకుచెందినవారునివసించేవారు. బ్రిటిష్పాలకులుగిరిజనేతర రైతులనుగిరిజనప్రాంతాల్లోస్థిరపడేలాప్రోత్సహించడంతోభూయజమానులతోకౌలుసంబంధాలుమొదలయ్యాయి. దీంతోద్రవ్యవిధానంకూడాప్రారంభమైంది. వడ్డీవ్యాపారుల ఆగడాలు, దోపిడీలుమొదలయ్యాయి. కోల్గిరిజన ప్రముఖులుహిందువులుగామారడంతోగిరిజనుల్లోఅశాంతిఅధికమైంది. గిరిజనులువారిభూముల్లోవారేకట్టుబానిసలుగామారారు. ప్రభుత్వ, గృహ అవసరాల్లోనూశ్రమ దోపిడీఎక్కువైంది. వీటికినిరసనగాకోల్ లు1831-32లోతిరుగుబాటుచేశారు.సంతాల్ ల తిరుగుబాటుఈ తిరుగుబాటుబిహార్, బెంగాల్, ఒడిశాప్రాంతాల్లోసంభవించింది. దీన్నిగొప్పతిరుగుబాటుగాపేర్కొంటారు. దీనికిప్రముఖకారణంకార్ నవాలీస్ప్రవేశపెట్టిన శాశ్వత శిస్తువిధానం. దీనికివ్యతిరేకంగాసంతాల్ లు1811, 1823, 1829లోతిరుగుబాట్లుచేశారు. 1854లోకన్హూ, సిద్ధులనేగిరిజన సోదరుల నాయకత్వంలోఈ తిరుగుబాటుమరోసారిచెలరేగింది. వీరుజమీందార్లభూముల ఆక్రమణకుప్రయత్నించారు. 1855 జూన్ లోఈ సోదరుల నాయకత్వంలోసంతాల్ ల కోసంప్రత్యేక రాజ్యంఏర్పాటుకుర్యాలీనిర్వహించారు. ఈ పోరాటంలో15,000 నుంచి25,000 సంతాల్ లుబ్రిటిష్సైన్యంచేతిలోప్రాణాలుకోల్పోయారు.1856 ఫిబ్రవరిలోకన్హూకూడాసైన్యంచేతిలోమరణించాడు. 1885 జూలైలోబ్రిటిష్ప్రభుత్వంమార్షల్లావిధించిఉద్యమాన్నిబలవంతంగాఅణచివేసింది.బస్తర్తిరుగుబాటు(ఛత్తీస్ గఢ్)బస్తర్ప్రాంతంలోమురియా, మరియా, హాల్బామొదలైన గోండుతెగలుజీవించేవారు. బ్రిటిషర్లరాకతోబనియాలు, రోహిల్లాలుమొదలైన వడ్డీవ్యాపారులుఈ ప్రాంతంలోస్థిరపడ్డారు. వీరుగోండుల భూములుఆక్రమించుకోవడం, వెట్టిచాకిరీచేయించడం,స్త్రీలనువేధించడంమొదలైన ఆకృత్యాలకుఒడిగట్టారు. దీంతోగిరిజనులు1880లోతిరుగుబాటుచేశారు. బ్రిటిష్ప్రభుత్వం1891 నాటికిఈ తిరుగుబాటునుఅణచివేసింది.

ముండాల తిరుగుబాటు(బిహార్)ఛోటానాగపూర్ప్రాంతంలోనివసించేమరోగిరిజన తెగ ముండాలు. తెగలోఅంతర్యుద్ధాల కారణంగావీరిభూమిలోకొంతభాగంసమీప హిందూరాజుల పాలనలోకివెళ్లింది. దీంతోఅనేక మందిగిరిజన నాయకులుహిందూమతంస్వీకరించారు.క్రమంగాఅధిక

సంఖ్యలోగిరిజనేతరులుస్థిరపడటంతోవీళ్లపరిస్థితిదిగజారింది. క్రైస్తవ మిషనరీల ప్రచారంతోఆ మతాన్నిస్వీకరిస్తేతమ పరిస్థితిమెరుగవుతుందనిభావించిముండాలుఅధిక సంఖ్యలోమతమార్పిడిచేసుకున్నారు. అయినాఎలాంటిమార్పురాలేదు. చివరకు1895లోబిర్సాముండానాయకత్వంలోతమ ప్రాంతాల్లోస్థిరపడ్డగిరిజనేతరులందరినీతరిమివేయాలనితిరుగుబాటుప్రారంభించారు.బిర్సాముండా ను1895లోనిర్బంధించగాతెగ ప్రజలువిడిపించుకున్నారు. 1899 నాటికితిరుగుబాటుతీవ్రస్థాయికిచేరింది.1900లోబిర్సాముండానుమళ్లీనిర్బంధించారు. కారాగారంలోహింసించడంతోఇతడుమరణించాడు. దీంతోక్రమంగాఈఉద్యమంబలహీనమైంది.గోండుల తిరుగుబాటు(తెలంగాణ)తెలంగాణలోనిఆదిలాబాద్జిల్లాలో‘కొమరంభీం’ నాయకత్వంలోఈ తిరుగుబాటుజరిగింది. ఈయన 1901 అక్టోబర్22నఆదిలాబాద్జిల్లాలో‘జోడేఘాట్’ ప్రాంతంలోజన్మించారు. నిరక్షరాస్యుడైనప్పటికీఆ ప్రాంతంలోగోండు, కొలాంమొదలైన గిరిజనతెగలనుఏకంచేసినిజాంపాలనకువ్యతిరేకంగాసాయుధ పోరాటంజరిపారు. జోడేఘాట్ పైదాడికిప్రయత్నించిన నిజాంసైన్యాన్ని సంప్రదాయ ఆయుధాలతోనేఎదుర్కొన్నారు. ‘జల్, జంగల్, జమీన్(నీరు, అటవీ, భూమి) మనవే’ అనేనినాదంతోగిరిజనులనుచైతన్యపరిచారు. భగత్ సింగ్, అల్లూరిసీతారామరాజుప్రభావంతోఈ ఉద్యమాన్ని నడిపించారు. నిజాంప్రభుత్వంఈయణ్ని బంధించడానికిస్థానికతాలుక్ దార్‘అబ్దుల్సత్తార్’నునియమించింది. ఆయన విఫలంచెందడంతోనిజాంసైన్యమేప్రత్యక్షదాడికిదిగింది. 1940అక్టోబర్8న జరిగిన దాడిలో‘కొమరంభీం’ వీర మరణంపొందారు. ఈయణ్నిసైన్యానికికుర్ధంపటేల్చూపించాడు. ‘కొమరంభీం’నునిజాంపాలకుల నుంచితెలంగాణ ప్రజల స్వాతంత్ర్యానికిప్రయత్నించిన మొదటివ్యక్తిగాఅభివర్ణిస్తారు. కమ్యూనిస్ట్నాయకులు‘పుచ్చలపల్లిసుందరయ్య’ ఈయన జీవిత చరిత్రనురచించారు. గోండులుఈయణ్ని దేవుడిగాఆరాధిస్తారు.తానాభగత్ఉద్యమం(**బిహార్, 1914)**ఛోటానాగపూర్ప్రాంతంలోఓర్గాన్అనేఆదిమవాసులునివసించేవారు. వీరుపెద్దఎత్తున హిందూసంస్కృతీకరణ కోసంపేరుచివరన భగత్అనేపదాన్నిచేర్చుకొనితమ స్థాయిమార్చుకునేప్రయత్నంచేశారు. ఇతర ప్రాంతాల గిరిజనేతరులుఅక్కడ

చేరితమకుఅన్యాయంచేస్తున్నారనివారినితరిమేసేందుకుఉద్యమించారు.మన్యంతిరుగుబాటు(ఆంధ్ర ,1922-24)మద్రాసురెసిడెన్సీలోఆంధ్రాఏజెన్సీప్రాంతం19,287 చ.కి.మీ. విస్తీర్ణంలోఉండేది. ఇందులోగంజాం, విశాఖపట్నం, గోదావరిప్రాంతాలుఉండేవి. బ్రిటిష్ప్రభుత్వం1882లోమద్రాస్అటవీచట్టంచేసిపోడువ్యవసాయంపైఅనేక ఆంక్షలువిధించింది.ఇక్కడిగిరిజన తెగల్లోకోయలు, కొండరెడ్లుఅధిక సంఖ్యలోఉండేవారు. బ్రిటిష్అధికారుల సహాయంతోస్థానిక నేతలుదుశ్చర్యలకుపాల్పడ్డారు. దీంతోవిసిగిపోయిన గిరిజనులనుఅల్లూరిసీతారామరాజుసమైక్యపరిచితిరుగుబాటులేవదీశారు. గెరిల్లాపోరాట పద్ధతిలోఈ తిరుగుబాటుసాగింది. పోలీస్స్టేషన్లపైదాడిచేసిఆయుధాలనుసేకరించేవారు. సీతారామరాజుఅనుచరులతోమొదట చింతపల్లిపోలీస్స్టేషన్ పైదాడిచేశారు. తర్వాత అడ్డతీగల, రాజ ఒమ్మంగి, కృష్ణదేవిపేట మొదలైన పోలీసు

స్టేషన్లపైదాడిచేశారు.ఈ తిరుగుబాటునుఅణచివేసేందుకుమద్రాసుప్రభుత్వం'రూథర్ఫర్డ్'నుపంపించింది. సీతారామరాజుముఖ్యఅనుచరుడైనగాంముల్లుదొరను1923 సెప్టెంబర్లోనిర్బంధించారు. మరోఅనుచరుడు'అగ్గిరాజు'నుకాల్చిచంపారు. దీంతోఈ ఉద్యమంముఖ్యనాయకులనుకోల్పోయింది. చివరకు1924 మే7న సీతారామరాజునుకాల్చిచంపడంతోఈ ఉద్యమంఅంతరించిపోయింది.కొండ సవరలుతిరుగుబాటు(1943, ఒడిశా)కోరాపుట్జిల్లాలోగిరిజనులుతమకుజరుగుతున్నఅన్యాయాలకువ్యతిరేకంగాలక్ష్మణ్నాయక్నాయకత్వంలోతిరుగుబాటుచేశారు. ప్రభుత్వంఅతణ్నినిర్బంధించి1943లోబెరంపూర్జైలులోఉరితీసింది. దీంతోఈ తిరుగుబాటుఆగిపోయింది.వర్లీతిరుగుబాటు(1944) (మహారాష్ట్ర)మహారాష్ట్రలోనిథానేజిల్లాలోవర్లీఆదిమ తెగలునివసించేవి. పంటకోతల సమయంలోకూలీరోజుకు12 అణాలుఇవ్వాలనేడిమాండ్ తోఈ తిరుగుబాటుమొదలైంది. 1945లోకిసాన్ సభ ఇచ్చిన పిలుపుతోభూస్వాముల భూములుదున్నవద్దని, వెట్టిచాకిరీచేయొద్దని, అత్యాచారాలనుప్రతిఘటించాలనేలక్ష్యాలతోవీరుతిరుగుబాటునుకొనసాగించారు.

1946లోవర్లీమహాసభజరిగింది. చివరకువ్యాపారులు, భూస్వాములురాజీకివచ్చారు. వర్లీగిరిజనులుడిమాండ్చేసినదానికంటేఎక్కువ కూలీసాధించుకున్నారు. ఈ తిరుగుబాటుఘన విజయంసాధించింది.ఛోటానాగపూర్పీఠభూమిప్రాంతాలు

జార్ఖండ్(అధిక భాగం)

ఒడిశా

పశ్చిమ బెంగాల్

ఛత్తీస్ గఢ్

బిహార్

గిరిజనోద్యమాలకుకారణాలు

గిరిజన ప్రాంతాలనుబ్రిటిష్సామ్రాజ్యంలోకలిపేందుకుప్రయత్నించడం. దీనివల్లతరతరాలుగాఅనుభవిస్తున్న అటవీసంపద, భూములపైగిరిజనులకుఅధికారంకోల్పోయేపరిస్థితితలెత్తింది.

గిరిజనుల భూములనుఆక్రమించి, వారినికట్టుబానిసలుగామార్చడం.

గిరిజనుల సంస్కృతి, ఆచారాల్లోజోక్యంచేసుకోవడం.

వస్తుమార్పిడిస్థానంలోద్రవ్యమార్పిడివిధానంచోటుచేసుకోవటంతోవడ్డీవ్యాపారుల అక్రమాలు.

గిరిజనుల స్వేచ్ఛ, స్వాతంత్ర్యం, హక్కులనుహరించడం.

అటవీనియంత్రణ చట్టం-1865, భారత అటవీచట్టం-1878, భారత అటవీచట్టం-1927 మొదలైన వాటిలోగిరిజనుల హక్కులనుగుర్తించకపోవడం.

స్వాతంత్ర్యానంతరంఅభివృద్ధిపేరుతోపరిశ్రమలు, ఆనకట్టల నిర్మాణంచేపట్టడంతోగిరిజనులుతమ ఆవాసాలుకోల్పోవడం. వారికిసరైన పునరావాసంకల్పించకపోవడం.

గిరిజనతిరుగుబాటు	జరిగిన సం.	ప్రాంతం	ప్రస్తుత రాష్ట్రం	నాయకులు

రంపాతిరుగుబాటు	1802-031879	విశాఖ, భద్రాచలంరేకపల్లి, చోడవరం	ఆంధ్రప్రదేశ్,తెలంగాణ	రామభూపతి, తమ్మన్నదొర
ఖోండులతిరుగుబాటు	1817	గుమేసూర్,	ఒడిశా	చినోయిదొర
	1830	చినకిమిడి		చక్రబోయిదొర
	1846-1857	కలహండి		సురేంద్రసాయి
కోల్తిరుగుబాటు	1831-32	ఛోటానాగపూర్		బుద్ధూభగత్, జోవాభగత్, మదరామహత్
సంతాల్తిరుగుబాటు	1811, 1823, 1829,1854	తూర్పుభారతదేశం	బిహార్, బెంగాల్,ఒడిశా	సిద్ధూ, కన్హూ
బస్తర్తిరుగుబాటు	1880		ఛత్తీస్ గఢ్	
ముండాతిరుగుబాటు	1895			
గోండుతిరుగుబాటు	1940	ఆదిలాబాద్	తెలంగాణ	కొమరంభీం